

**Nya forskarrön - E-cigarett har akut effekt på blodkärlsceller**

Lukasz Antoniewicz, Karolinska Institutet, och hans forskarkollegor upptäckte en akut fysiologisk reaktion hos friska försökspersoner efter att dessa utsatts för en kortvarig exponering med e-cigarettångar.

Fjorton unga och friska försökspersoner fick under 10 minuter röka 10 ångpuffar från en e-cigarett med nikotinvätska (12 mg nikotin per ml vätska). Nivåer av så kallade endoteliala progenitorceller (EPC) steg snabbt i blodet hos försökspersonerna för att sedan sjunka till normala nivåer. EPC är en typ av celler som ser till att blodkärlens inre väggar fungerar normalt.

Frågan är om forskarnas fynd var ett tecken på att blodkärl skadats av den inandade e-cigarettångan.

Och vad händer i blodkärl efter 100-tals inandningar av nikotinångor från e-cigarett varje dag under många år? Ökar risken för sjukdomar som hjärtinfarkt och stroke?



Lukasz Antoniewicz,
Karolinska Institutet

Källa: L. Antoniewicz, et al., *Electronic cigarettes increase endothelial progenitor cells in the blood of healthy volunteers, Atherosclerosis* (2016), <http://dx.doi.org/10.1016/j.atherosclerosis.2016.09.064>

Ny lag om e-cigarett

Den 1 juli i år träder, av allt att döma, en ny e-cigarettlag i kraft. Lagen är en anpassning till EU:s tobaksprodukt direktiv (TPD). Den föreslagna lagen är vad nöden kräver men knappast mer. Ett förbud mot att sälja e-cigarett och påfyllningsbehållare med nikotin till personer under 18 år är givetvis bra men i praktiken en självklarhet; samma åldersgräns gäller för tobaksvaror och nikotinläkemedel. VISIR anser att förslaget till e-cigarettlag brister på tre punkter särskilt med tanke på att skydda ungdomars hälsa:

- ❖ I det aktuella förslaget om ny e-cigarettlag är det helt fritt fram för smaker både som ingrediens och som hänvisning på förpackningar. Smaksättning är en vital del av den nya produkten – det lär finnas uppåt 8 000 olika smakämnen på e-cigarettmarknaden. I den aktuella svenska tobaksutredningen föreslås att smaker inte regleras i *snus* men att förpackningarna ändå inte får hänvisa till sådana smaker. Så kallade karakteristiska smaker som mentol, lakrits, mint, blåbär, lime, melon med flera är förbjudna i *cigarett* enligt TPD (även om vissa övergångsbestämmelser gäller). Ett liknande förbud borde även gälla *snus* och e-cigarett.
- ❖ Nikotinfria e-cigarett bör även omfattas av lagstiftningen så att dessa inte riskerar bli en inkörsport till nikotinbruk och tobaksrökning för unga.
- ❖ Rökförbudet på restauranger m.m. måste självklart även gälla e-cigarett.

Källa: Regeringskansliet

Nya forskarrön – Snus ökar risken för typ 2 diabetes

Sofia Carlsson och hennes forskarkollegor upptäckte att storsnusare, precis som rökare, hade en ökad risk för typ 2 diabetes.

Sammanlagt drygt 50 000 svenska män som aldrig rökt utfrågades om sina snusvanor. Dessa uppgifter kopplades till uppgifter om typ 2 diabetes senare i livet. Män som snusat tidigare i livet, men som slutat snusat vid undersökningstillfället, hade ingen ökad risk för typ 2 diabetes (jämfört med män som aldrig snusat). Däremot hade män som snusade vid undersökningstillfället en liten förhöjd risk att drabbas av typ 2 diabetes senare i livet. Denna risk ökade ju mer man snusade.



*Sofia Carlsson, Karolinska
Institutet*

Studiens resultat ger belägg för att snusande är förknippat med hälsorisker, i det här fallet en metabol störning som kan leda till allvarliga komplikationer.

Forskarna spekulerar om det är nikotinet i snuset som är orsaken till den förhöjda risken för typ 2 diabetes eftersom liknande resultat observerats för tobaksrökning.

Källa: *S. Carlsson et al., Smokeless tobacco (snus) is associated with an increased risk of type 2 diabetes: results from five pooled cohorts, J Intern Med (2017), <http://dx.doi.org/10.1111/joim.12592>*

Nya snusprodukter

På snusmarknaden är det mycket nytt. Det är bland annat vitt som gäller. I den lilla orten Hökerum i Ulricehamns kommun tillverkas Epok, det vita snuset: ” Vit tobak framställs i en patenterad och miljövänlig process, som varsamt renar och förädlar brun tobak. I processen minimeras oönskade ämnen, som tungmetaller och nitrosaminer.” Epok tillverkas med sju olika smaker (lakrits, mint, blåbär, lime, melon, kaffe & enbär), packas i portionspåsar och förpackas i genomskinliga dosor.

Det lilla snusbolaget som tillverkar Epok kontrolleras nu av tobaksjätten British American Tobacco (BAT) som förvärvat alla aktier.

Swedish Match saluför också vita snustyper. I Omni är vitheten baserad på ljus tobak, tillsatser av cellulosa och helvita portionspåsar. ZYN är en helt vit produkt där nikotinet utvinns ur tobaksplantan och renas genom en särskild process.

Handlar det inte om att tobaksföretagen vill ge intryck av att det vita snuset innebär en hälsofördel eller minskade hälsorisker? Är det kvinnor och ungdomar som ska lockas att konsumera snus? Ett vitt och smaksatt snus med det beroendeframkallande nikotinet kvar. Nikotin till varje pris.

Källa: <http://vittobak.se/>, <https://www.swedishmatch.se/kop-snus/omni/>, <https://zyn.se/>